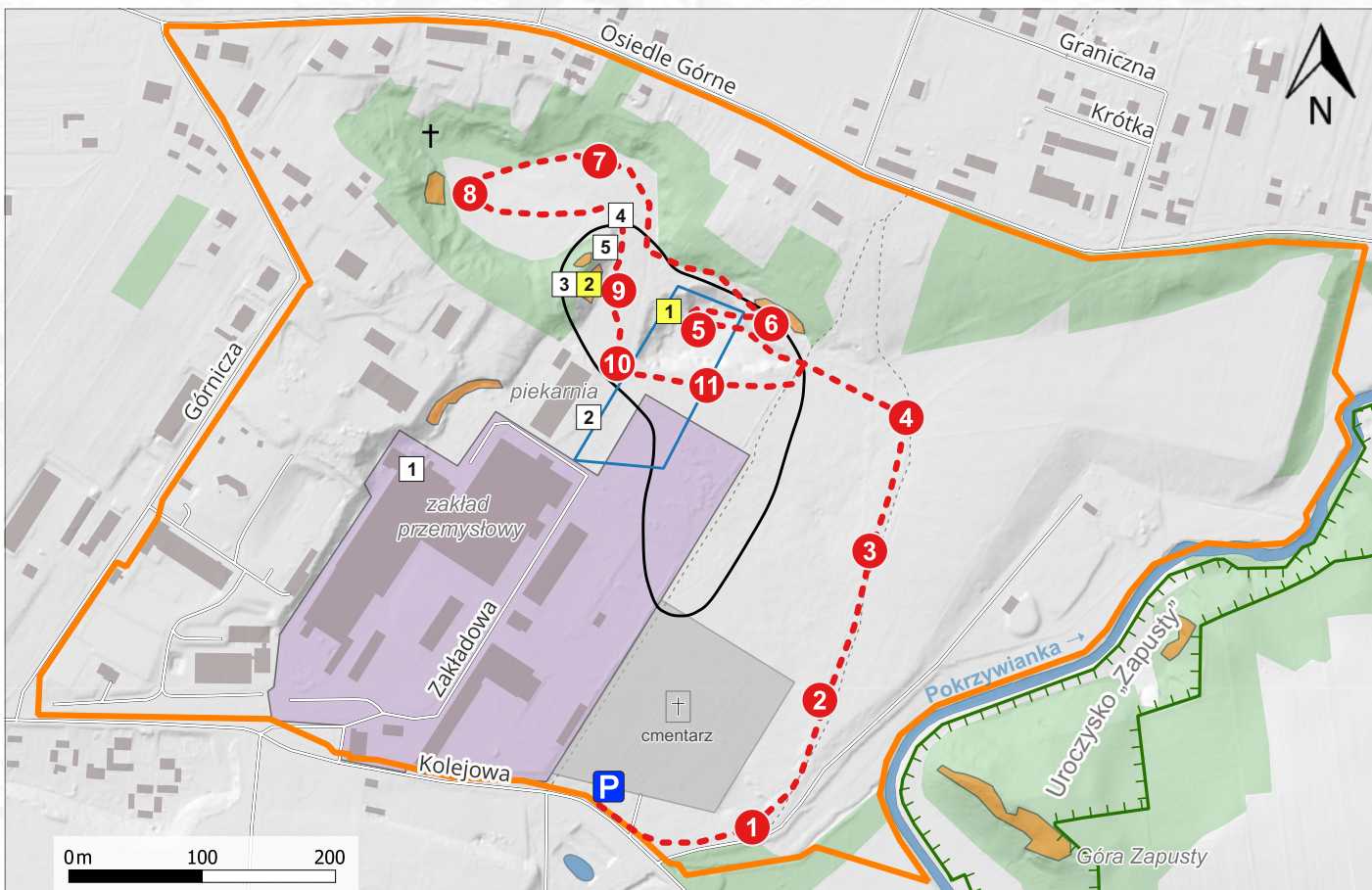

Przebieg trasy ścieżki geoedukacyjnej Kopalnia pirytu „Staszic” w Rudkach

Źródło podkładu mapowego: Geoportal GUGIK, Geoportal GDOŚ, OpenStreetMap

ŚCIEŻKA GEOEDUKACYJNA Kopalnia pirytu „Staszic” w Rudkach

Lokalizacja dawnych szybów i wejść do sztolni:

- 1** szyb główny (wydobywczo-wentylacyjny) „Stanisław”
- 2** szyb wydobywczy „Nr 1” („Kurza łapka”)
- 3** szyb wydobywczy „Nr 2”
- 4** szyb wentylacyjny „SW-6”
- 5** szyb podsadzkowy „Nr 4”
- 1** sztolnia z torem wjazdowym do kopalni
- 2** sztolnia prowadząca do szybu „Nr 2”

- 1** stanowiska i trasa ścieżki geoedukacyjnej
- obszar przemysłowy
- mogiła Polaków i Żydów z okresu II wojny światowej
- granica rezerwatu archeologicznego „Rudki”
- strefa występowania starożytnych wyrobisk górniczych
- parking
- granica Świętokrzyskiego Parku Narodowego
- zasięg wyrobiska w roku 1934
- budynki
- droga lokalna
- odsłonięcie geologiczne
- droga gruntowa

Państwowy Instytut Geologiczny
Państwowy Instytut Badawczy
 Oddział Świętokrzyski im. Jana Czarnockiego
 ul. Zgoda 21 25-953 Kielce

tekst: A. Fijałkowska-Mader
 opracowanie graficzne: M. Furca, A. Fijałkowska-Mader
 zdjęcie na okładce: E. Bąk
 mapa: W. Wesołowski

@pigpiib @geologicznie pgi.gov.pl

1

OGÓLNA INFORMACJA O ŚCIEŻCE

1,5 KM DŁUGOŚCI, 12 RÓŻNYCH STANOWISK

Ścieżka znajduje się na terenie Rezerwatu Archeologicznego „RUDKI”. Poruszane są tematy związane z przyrodniczym, geologicznym i archeologicznym dziedzictwem obszaru.

2

UROCZYSKO „ZAPUSTY” EKSKLAWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO PARKU NARODOWEGO

Jest to skarpa zbudowana ze skał osadowych - dolomitów. Dzięki swoim cechom tworzy doskonałe warunki do życia dla wyjątkowych roślin i zwierząt.

3

BUDOWA GEOLOGICZNA ZŁOŻA RUD ŻELAZA I URANU

OKRUSZCOWANA STREFA USKOKOWA

Złoże ma formę żyłową. Występuje wśród dewońskich skał węglanowych oraz skał uskokowych - utworów ilastych.

4

PRACE ARCHEOLOGICZNE

BADANIA RÓWNOLEGLE Z WYDOBYCIEM

Stanowisko archeologiczne wyznaczono w 1933 r. Udokumentowano ślady starożytnego górnictwa oraz zebrano zabytki znajdujące się w hałdach.

5

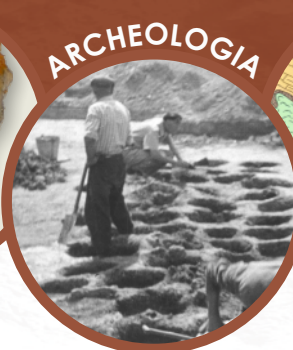
HISTORIA EKSPLOATACJI

OD MAŁYCH ODKRYWEK DO PODZIEMI

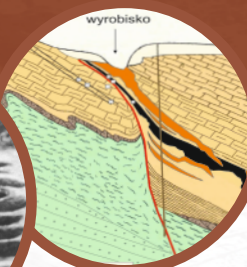
Pierwsze ślady eksploatacji rud żelaza datuje się na I-III wiek naszej ery. Ich współczesne wydobycie odbywało się w latach 1922-1971.

GEOLOGIA

ARCHEOLOGIA

GÓRNICTWO

6

MINERALIZACJA PIRYTOWO-MARKASYTOWA I SYDERYTOWA

ZWIĄZKI ŻELAZA Z HYDROTHERMY

Główną rudę żelaza stanowiły siarczki żelaza: piryt z markasytem. Występuje tu także węglan żelaza, syderyt. Wszystkie trzy minerały mają pochodzenie hydrotermalne.

7

STAROŻYTNA-NOWOŻYTNA (DO 1922) EKSPLOATACJA I HUTNICTWO

ŚLADAMI PIECOWISK

Na świętokrzyskich polach masowo występują odpady produkcyjne - żużle. Są pozostałościami po piecach dymarskich, które w okresie I-IV w. n.e. wyprodukowały nawet do 10 tysięcy ton żelaza.

8

MINERALIZACJA HEMATYTOWO-LIMONITOWA

CZERWONA ŚMIETANA

Występuje tu tlenek żelaza w postaci tzw. śmietany hematytowej, która po zmoczeniu przypomina czerwoną, gęstą śmietanę. Limonit - mieszanina uwodnionych tlenków żelaza - jest pospolity, ale nie ma znaczenia złożowego.

9

MINERALIZACJA URANOWA

KOPALINA TOWARZYSZĄCA

Wydobycie i poszukiwanie rud uranu było związane z okresem zimnej wojny (1947-1991). Uraninit występował w formie nieregularnych skupień oraz lokalnych impregnacji w pirycie i w czarnych ilach z markasytem.

10A

SKANING LASEROWY 3D WNĘTRZA KOPALNI

NOWOCZESNA TECHNIKA POMIAROWA

W 2013 r. odkryto otwór wejściowy chodnika, który prowadzi do najdłuższej i największej sztolni dawnej kopalni. W 2014 r. przeprowadzone zostały prace, w wyniku których powstał model 3D wnętrza sztolni, dostępny w serwisie youtube.pl

Sprawdź film

10

POZOSTAŁOŚCI PO KOPALNI „STASZIC”

WSPOMNIENIE 49 LAT WYDOBYCIA

Do dziś (2024 r.) z kopalnianej infrastruktury zachowało się niewiele obiektów. Są to budynki, którym nadano nowe funkcjonalności, oraz pozostałości szybów i sztolni.

11

HISTORIA RUDEK PO ZAMKNIĘCIU KOPALNI

NOWE ŻYCIE STARYCH ZAKŁADÓW

Zakłady Urzędzeń Chemicznych „Metalchem” przejęły tradycje przemysłowe po zamkniętej w 1971 r. kopalni pirytu „Staszic”. Przez 25 lat, do 1996 r., były motorem rozwoju Rudek. Obecnie ich niegdysiejszymi budynkami zarządza gmina, a hale produkcyjne wykorzystywane są przez prywatnych przedsiębiorców.